

Halm til at opfange den flydende Gjødning, der, som vi i flere Kjøbstæder see Exempel paa, flyder bort i Rendestøene og forpæster Lufien, deels fordi Kjøbstaden har for lidt Jord til Anvendelse af al denne Gjødning. Det er derfor ogsaa i andre Lande tilladt at brænde Brændevin paa Landet, og jeg kan ikke indsee, hvorfor dette ikke ogsaa efterhaanden maatte kunne lade sig indføre her, om man ogsaa skulde, for at skaane Kjøbstæderne, give enkelte Bestemmelser, som kunde forhindre, at Brændevinsbrænden for hurtigt blev overført paa Landet. Jeg troer nu forøvrigt ikke, at der er nogen Fare derfor, thi Brændevinsdriften behøver et stort Forskud. Der behøves Forskud ikke alene til Bygninger og Maskiner, men der hører ogsaa Forskud til, fordi det er meget vanskeligt for en Mand, der anlægger et Brænderi i nogenlunde større Maalestok, at skaffe sig hurtigt den fornødne Af sætning, og han maa derfor, naar han begynder paa denne Bedrift, være beløvet paa at kunne holde sin Brændevin i lang Tid. Dersom man imidlertid heller ikke vil lægge Vægt derpaa, men alligevel frygter for, at Brænderier skulle meget snart i for stor Maalestok anlægges paa Landet, saa er der den Udvei, at bestemme, at i en vis Tid skulle kun de, der have Brænderier i Kjøbstæderne, have Ret til at flytte disse ud paa Landet. Jeg maa endnu fremhæve et Hensyn, som jeg troer kan have nogen Vægt, og det er det sanitaire Hensyn. Jeg troer, det har vist sig, idetmindste er det blevet sagt mig, at de saa Choleratilsælde, som have fundet Sted i Slagelse, netop skulle være et Sted, hvor endeel Gjødning fra Spøstaldene ikke havde tilstrækkeligt Afløb, saa at der stadigt var en ilde Lugt der. Jeg troer, at de sanitaire Hensyn ogsaa kunne virke til, at der idetmindste bliver givet nogle Bestemmelser om, at Brænderierne burde lægges udenfor Kjøbstæderne.

Ordføreren: Forfaa vidt denne Paragraph nævner Guldsmede og andre Ræringer, hvoraf der kun findes meget saa her i Landet, saa er det grundet i politiretliche Hensyn. Indsmeltninger af ædle Metaller er nemlig Noget, som Lovgivningen maa søge at vogte over, og

det findes ogsaa i andre Landes Lovgivninger, at man søger at forhindre, at det finder Sted paa affides liggende Stæder. Paa Landet er der, som ogsaa den ærede Taler bemærkede, meget lidt Brug for Guldsmede, og derfor troer jeg ikke, man kan beklage sig i denne Henseende. Noget Lignende gjælder ogsaa med Hensyn til Bogtrykkerne. Forfaa vidt den samme ærede Taler omtalte Brænderierne paa Landet, maa jeg bemærke, at dette Spørgsmaal ogsaa blev taget under Overveelse i Udvalget; men man fandt, at de Hensyn, der her gjorde sig gjældende, laa udenfor den nærværende Lovs Omraade; thi, de Bestemmelser, som gjøre Brænderierne paa Landet afhængige af Bevilling, ere ikke givne saa meget af Hensyn til Kjøbstadprivilegiet, som af Hensyn til den Besætning, der paahviler denne Industri. Det er altsaa ganske egne Regler, som ville komme til Anvendelse, og Udvalget fandt sig ikke foranlediget til at gaae ind paa denne Sag, som er af en meget vanskelig Beskaffenhed, og vi kunne derfor ikke tilraade Thinget at gaae ind paa det gjorte Forslag.

Indenrigsministeren: Ogsaa jeg maa indstandigt fraraade Thinget at vedtage nogen Forandring i denne Paragraphs Bestemmelser; det er ganske vist trættende, og jeg gjør det ikke gjerne, ved saa mange Bestemmelser at komme tilbage til en aldeles bestemt Indsigelse, men jeg forstirrer det ærede Thing, det ligger med Nødvendighed i Forholdets Natur, at, naar et Lovarbejde, der er saa omfattende som dette, skal kunne gjennemføres, da er der mangfoldige Vanskeligheder, som man ved den første Udarbejdelse og senere Gjennemførelse maa have for Øie, uden at der er nogen Dødsfordring til at gaae ind paa en udførlig Udvikling af alle de enkelte Conflicter, der kunne fremkomme, naar man ikke tager disse Hensyn. Dersom det ærede Thing i Almindelighed vil erkjende, at Udkastet er udarbejdet fornuftigt; dersom det ærede Thing i Almindelighed vil erkjende, at Regjeringen søger paa bedste Maade at fremme denne Sag, saa tør jeg ogsaa vente, at man vil troe mig, naar jeg siger, at Bestemmelserne i denne Paragraph